

Vergaderjaar 2020–2021

35 570 XII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (XII) voor het jaar 2021

Nr. 9

AMENDEMENT VAN HET LID GIJS VAN DIJK

Ontvangen 17 november 2020

De ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

De begrotingsstaat wordt als volgt gewijzigd:

In **artikel 14 Wegen en verkeersveiligheid** worden het verplichtingenbedrag en het uitgavenbedrag **verhoogd** met € **30.000** (x € 1.000).

Toelichting

Sinds de opening van de Westerscheldetunnel in 2003 is Zeeuws-Vlaanderen daadwerkelijk met een vaste verbinding verbonden aan de rest van Nederland. Zeeuwen en met name de inwoners van Zeeuws-Vlaanderen betalen, als enige in Nederland, tol om zich van het ene deel van Zeeland naar het andere te begeven. Er is geen kosteloze alternatieve route over Nederlands grondgebied mogelijk. Dat geldt voor het reizen naar de werkplek, naar (onderwijs)instellingen en voor privébezoek. In de rest van Nederland is er altijd een alternatieve, tolvrije, route.

De coronacrisis heeft ook laten zien hoe belangrijk het is om een goede en directe tolvrije aansluiting met de rest van Nederland te hebben. Door het sluiten van de Belgische grens konden Zeeuws-Vlamingen ten tijde van de lockdown in België geen kant op, tenzij de portemonnee werd getrokken voor een tunnelpassage.

Bovendien is de tolheffing van de Westerscheldetunnel, volgens onderzoek van de TU Delft en ZBIPlanbureau, «een serieuze barrière voor de ontwikkeling van Zeeland en met name voor Zeeuws-Vlaanderen.»¹ Dit wordt onderschreven door ZLTO, die becijferde dat het gemiddelde Zeeuws-Vlaamse boerenbedrijf per jaar 10.000 euro kwijt is aan tolgelden.

Een economische ontwikkeling is juist zo gewenst in Zeeland. Daarbij speelt dat de maatschappelijke gevolgen van tolheffing over de jaren steeds zwaarder zijn gaan wegen, dit omdat veel voorzieningen, zoals het UWV, de rechtbank en het CBR uit Zeeuws-Vlaanderen zijn verdwenen.

¹ TU Delft en ZBIPlanbureau (2018) «Tolweg of tol weg in de Westerscheldetunnel», https://www.researchgate.net/publication/322961318_TOLWEG_of_TOL_WEG_Continueren_of_afschaffen_van_de_tolheffing_voor_de_Westerscheldetunnel_-_een_scenariostudie.

Daarnaast is het havenbedrijf North Sea Port een economische motor van nationaal belang en als grensoverschrijdende samenwerking uniek in Europa. Een tolvrije tunnel biedt een gelijk speelveld aan alle gebruikers, zowel privé als zakelijk.

In het rapport-Wientjes,² over de compensatie marinierskazerne, werd bereikbaarheid als een van de belangrijkste aandachtspunten voor de sociale en economische ontwikkeling van Zeeland genoemd. De Zeeuwse reactie op het compensatiepakket met betrekking tot de marinierskazerne spitte zich dan ook sterk toe op het niet in dit pakket opnemen van de tolvrije Westerscheldetunnel. Provinciale staten van Zeeland namen in juli dit jaar een motie aan om gedeputeerde staten ertoe aan te sporen om geen kans onbenut te laten om de tolvrije tunnel op de agenda van het Rijk te houden.³ Daarbij speelt ook de ontwikkeling van de kennisinfrastructuur in Terneuzen en Vlissingen, en het belang om beide aan elkaar te verbinden.

De indiener vindt het betalen om gebruik te maken van een openbare weg onrechtvaardig. Je betaalt wegenbelasting, provinciale opcenten en ziet in heel Nederland de ene na de andere verbinding aangelegd worden zonder dat tol zelfs in overweging wordt genomen. Voor mensen in deeltijd en met een laag salaris is het een aanslag op de portemonnee. Tolvrij betekent ook een versterking van de onderwijsstructuur. Tolheffing voor een openbare weg, die aangelegd is met overheidsgeld, publieksgeld, is onrechtvaardig en niet solidair.

De indiener constateert dat de provincie Zeeland niet over de vereiste middelen beschikt om invulling te geven aan de, door vele Zeeuwen, gekoesterde tolvrije tunnel. Om die reden stelt de indiener voor om per 1 januari 2021 een jaar lang geen tol te heffen bij de Westerscheldetunnel. Om dit te bewerkstelligen wordt de provincie Zeeland via een uitgaavenpost «compensatie tolvrij maken Westerscheldetunnel» eenmalig gecompenseerd voor de tijdelijk tolvrije Westerscheldetunnel. De provincie zal de tolheffing daartoe in 2021 voor de duur van een jaar tijdelijk op 0,- euro dienen te stellen. Tijdens deze periode kan worden gekeken op welke manier deze essentiële verbinding structureel tolvrij gemaakt kan worden. Dit vraagt een gedegen onderzoek en voorbereiding waarbij gekeken wordt naar de juiste financiële en juridische constructies. De kosten hiervoor bedragen voor 2021 circa 30 miljoen euro en kunnen volgens de initiatiefnemer worden gedekt uit de algemene middelen, net zoals het compensatiepakket Zeeland voor het niet doorgaan van de marinierskazerne.

Een tolvrije Westerscheldetunnel biedt veel sociale en economische (groei)mogelijkheden en een rechtvaardige en gelijkwaardige behandeling van de Zeeuwse inwoners en specifiek Zeeuws-Vlaanderen.

Gijs van Dijk

² Advies compensatiepakket Vlissingen en Zeeland (2020) «Eindrapport Wind in de Zeilen», <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/06/26/eindrapport-wind-in-de-zeilen>.

³ Provincie Zeeland, motie «Lobby tolvrije Westerscheldetunnel», <https://www.zeeland.nl/digitaalarchief/ib2077822a6c>.